

ВИСНОВОК

антикорупційної експертизи проєкту

Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі представниками правничих професій, юридичними особами та фізичними особами-підприємцями»

Картка проєкту

Ініціатори проєкту Закону: народні депутати України Маслов Д.В., Бабій Р.В., Пузанов О.Г. та ін.	Мета проєкту – запровадження обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів у Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі представниками правничих професій, юридичними особами та фізичними особами-підприємцями	Проект Закону (реєстр. № 7574-д від 11.10.2022) готується до другого читання
--	---	--

Резюме антикорупційної експертизи

За результатами проведення антикорупційної експертизи Національне агентство ідентифікувало у проєкті Закону корупціогенний фактор – встановлення дискреційних повноважень суду через можливість вирішення справи за наявними матеріалами без прийняття відзиву учасника судового процесу.

Опис виявленого корупціогенного фактора

Встановлення або розширення дискреційних повноважень органу державної влади чи органу місцевого самоврядування або особи, уповноваженої на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, за відсутності визначення вичерпних випадків, підстав, форм, строків, порядку здійснення таких повноважень, контролю за їх здійсненням та відповідальності за можливі зловживання під час їх здійснення

Для покращення доступу до правосуддя у проєкті Закону пропонуються правові механізми забезпечення електронного судочинства.

Передбачено, зокрема, зміни до процесуального законодавства України – Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України), Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України) та Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України).

Судова система відповідно до п. 3.1 Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки, затвердженої Законом України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки» (далі – Антикорупційна стратегія), є однією із пріоритетних сфер у запобіганні та протидії корупції.

В абз. 4 п.п. 3.1.4 Антикорупційної стратегії очікуваним стратегічним результатом у цій сфері визначено «здійснення електронного судочинства, у тому числі шляхом запровадження можливості розгляду онлайн певних категорій справ незалежно від місцезнаходження сторін і суду, що, зокрема, сприяє рівномірному розподілу справ між судами і суддями».

Отже, законодавча ініціатива є актуальною. Її очікуваний результат в Антикорупційній стратегії передбачено як складову державної антикорупційної політики у судовій системі нашої країни на 2023–2025 роки.

Однак окремі положення проекту Закону встановлюють дискреційні повноваження суду, що може зумовити ризик зловживань.

Відповідно до нових редакцій положень ч. 6 ст. 14 ЦПК України, ч. 6 ст. 6 ГПК України та ч. 6 ст. 18 КАС України *адвокати, нотаріуси, державні та приватні виконавці, арбітражні керуючі, судові експерти, фізичні особи – підприємці, державні органи, органи місцевого самоврядування, інші юридичні особи, реєструють свої електронні кабінети в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), яка забезпечує обмін процесуальними документами, в обов'язковому порядку. Інші особи реєструють свої електронні кабінети в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), яка забезпечує обмін процесуальними документами, в добровільному порядку.*

Водночас пропонованими у проекті Закону положеннями ч. 9 ст. 178 ЦПК України, ч. 10 ст. 165 ГПК України, ч. 7 ст. 162 КАС України визначено, що суд «має право вирішити справу за наявними матеріалами також у разі, якщо відзив подано особою, яка ... зобов'язана зареєструвати електронний кабінет та не зареєструвала його».

Передбачено, що суд «має право вирішити спір за наявними матеріалами справи також у разі, якщо відзив подано особою, яка ... зобов'язана зареєструвати електронний кабінет та не зареєструвала його» (абз. 2 ч. 2 ст. 191 ЦПК України, абз. 2 ч. 2 ст. 178 ГПК України, абз. 2 ч. 2 ст. 175 КАС України).

У проекті Закону аналогічні правила пропонується застосовувати до відзивів на апеляційну та касаційну скарги (ст.ст. 360, 395 ЦПК України, ст.ст. 263, 295 ГПК України, ст.ст. 304, 338 КАС України).

Одними з основних принципів судочинства, визначених у процесуальному законодавстві України, є рівність усіх учасників судового процесу перед законом та судом, а також змагальність сторін.

Відзив є процесуальним документом, правовим інструментом захисту проти позову. Визначення права суду вирішувати спір за наявними матеріалами справи може позбавити учасника справи можливості реалізувати відповідні процесуальні права. Також це зумовить ризик зловживань суду та різну правозастосовну практику.

Зважаючи на значні ризики застосування пропонованих положень, вони потребують доопрацювання.

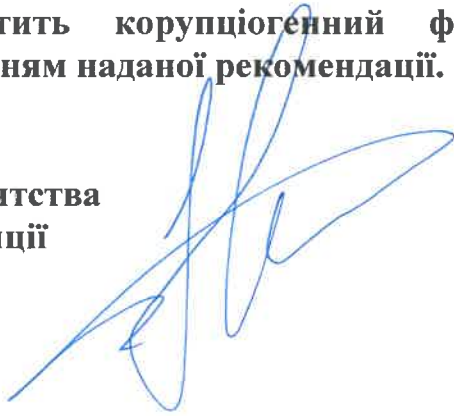
Рекомендація НАЗК:

з урахуванням наданих зауважень внести зміни до проекту Закону для забезпечення рівності учасників судового процесу та усунення дискреційних повноважень суду.

Висновок:

проект Закону містить корупціогенний фактор та потребує доопрацювання з урахуванням наданої рекомендації.

**Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Олександр НОВІКОВ